

Гурткова форма роботи з талановитою молоддю є потрібною, корисною у справі формування молодого спеціаліста, особистості, і цю роботу з молоддю треба всіляко підтримувати і розвивати.

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ СКОРОЧЕНЬ В НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТАХ

Лук'яненко В.В., Маєвський А.В., студенти,
Зуєнко Т.М., викладач КІСумДУ

Міжнародні кваліфікаційні стандарти вимагають від майбутнього спеціаліста вміння і навички роботи не лише у своїй фаховій галузі, але й знання спеціалізованої англійської мови (або будь-якої іншої іноземної мови), вміння працювати з іноземною спеціалізованою літературою в оригіналі, міжнародними виданнями, публікаціями, з спеціалізованими словниками, а також з науково-технічною літературою. Науково – технічна література є сферою широкого вживання різних скорочень, абревіатур та акронімів. Останні виявляють цілий ряд граматичних особливостей при перекладі.

Метою роботи є виявлення способів перекладу українською мовою англійських скорочень в англійських текстах науково-технічного стилю.

1. Загальне поняття про скорочення

Скорочення – це такий спосіб словотвору, суть якого складеться у відсіканні частини основи, що або збігається зі словом, або являє собою словосполучення, об'єднане загальним змістом.

Скорочення під час письмового перекладу економить місце і час. Скорочення не є головним чи єдиним терміном, воно існує поряд з головним терміном з тим же значенням.

2. Типи скорочень в англійській мові

В англійській технічній мові можна виділити такі типи скорочень.

- Буквені скорочення
- Складові скорочення
- Усічені (скорочені) слова

3. Акроніми та абревіатури

За визначенням скорочення є ширшим поняттям, ніж акронім або абревіатура.

Абревіатура – скорочення, яке вимовляється по буквам.

PC [pi: si:] – Personal Computer – Персональний комп'ютер

Акронім – скорочення, фонетична структура якого співпадає з фонетичною структурою загально вживаних слів.

ALGOL (Algorithmic Language) – Алгол; LISP (List Processing) – Лисп;

FORTRAN (Formula Translation) – Фортран

З приведених прикладів виходить, що для утворення акронімів використовуються частини слів, що входять до складу початкових термінологічних груп або корелят. На відміну від акронімів, для утворення абревіатур використовуються лише перші літери слів, що входять до складу початкових термінологічних груп:

F.O.B. – free on board – ФОБ (франко-борт)

asp – as soon as possible – по можливості скоріше, при першій можливості

Внаслідок дуже тісного зв'язку усної та письмової форми мови, іноді дуже важко розрізнити усичення, створені в усному мовленні, від графічних абревіатур. Тим більше, що останні все частіше з'являються в усному мовленні і широко використовуються у спілкуванні. Акроніми стали настільки популярними, що їхня кількість виправдала публікацію спеціальних словників, типу «Комп'ютерний посібник по використанню акронімів» Д.Д. Спенсер (1974).

4. Способи перекладу скорочень, абревіатур та акронімів в науково-технічній літературі

Значна кількість скорочень, що вживається в англійській науково-технічній літературі, є омонімічними, тобто мають різне значення при тотожності графічної форми. Це може становити певну складність для перекладача, тому що у таких випадках іноді буває важко визначити за формою скорочення його значення. Так, скорочення а(.) представляє бязько трьох десятків термінів.

Омонімічними можуть бути і дво-, три- та чотирилітерні скорочення. Певні форми термінів, що вони їх позначають, можуть належати до однієї і тієї ж галузі, що становить ще значнішу складність для перекладача. Для визначення значення таких скорочень необхідно часто враховувати широкий контекст.

Слід мати на увазі, що в англійській науково-технічній літературі вживаються міжнародно узгоджені скорочення іншомовного походження. Тому перекладачу у випадку невідомих скорочень іноді доводиться звертатися до перекладних словників скорочень й інших мов. Оскільки скорочення представляє певне повне слово або словосполучення, то існує чотири основних способи їхньої передачі на українську мову, два з яких є власне перекладом (за допомогою відповідного скорочення або повного

слова чи словосполучення), а два – транскодування (самого скорочення чи відповідного слова або словосполучення).

Скорочення та абрєвіатури також можна передавати на українську мову за допомогою транскодування (транскрибування або транслітерування). Для правильного перекладу необхідно дотримуватися якої-небудь системи міжнародної транскрипції або міжалфавітної відповідності. Але слід зазначити, що на сьогоднішній день єдиної системи таких відповідностей не існує.

Тільки в США діють, принаймні, два різних принципи перекладацької транскрипції. Кілька різних підходів існує і у Великобританії.

Якоїсь певної закономірності щодо вибору між транскодуванням та перекладом повних форм відповідних скорочень, очевидно, немає. Однак, слід зауважити, що існує тенденція до транскодування англійських широковживаних скорочень, що позначають важливі міжнародні організації, агентства, об'єднання, корпорації, тощо.

UPI (United Press International) – агентство ЮПІ

GATT – ГАТТ

Benelux – Бенілюкс

Teflon – тефлон

Maser – мазер

Opcode – опкод

Pixel (picture element) – піксел (елемент відображення)

Internet – Інтернет

Vocoder – вокодер

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОРАЛЬНИХ ПОЗИЦІЙ СУЧАСНИХ СТУДЕНТІВ: ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Бібік Ю.В., психолог ПТКІСум ДУ

Проблема формування моральних якостей усе частіше привертає увагу філософів, педагогів, психологів, соціологів. Це, на нашу думку, пов'язане головним чином, з деморалізацією життя суспільства, викликаного складними демократичними процесами та недостатньою моральною культурою молодого покоління. І як результат — нетерпимість, агресивність у судженнях, діях молоді, що призводять до конфліктів, деструктивних проявів, які провокують криміногенну